

Rīgas Stradiņa universitāte
Psiholoģijas laboratorija
Testu un aptauju reģistrs

<https://www.rsu.lv/psihologijas-laboratorija/testu-aptauju-registrs>

1. Instrumenta nosaukums latviešu valodā, autora vārds uzvārds, adaptācijas vai izveides gads:

Pieaugušo UDHS pašnovērtējuma skalas (ASRS-v I.I) Simptomu kontrollapa, Ennītis Mārtiņš, Laizāne Marta, Bezborodovs Ņikita, Landsmane Inga, 2021.

2. Instrumenta nosaukums oriģinālvalodā (adaptētajam instrumentam), autora vārds uzvārds, izveides gads:

Adult ADHD Self-Report Scale (ASRS-v1. 1) symptom checklist.

Izveidots sadarbībā ar Pasaules Veselības organizāciju un Pieaugušo UDHS darba grupu. Autori: *Kessler, R.C., Adler, L., Ames, M., Demler, O., Faraone, S., Hiripi, E., Howes, M.J., Jin, R., Secnik, K., Spencer, T., Ustun, T.B., Walters, E.E. (2005).*

3. Īss instrumenta vispārīgs raksturojums (ko mēra, cik un kādas skalas un jautājumi, atbilžu sniegšanas forma, atslēga jeb atbilžu interpretācija u.c.):

Jautājumi ir izstrādāti, lai veicinātu dialogu starp veselības aprūpes speciālistu un pacientu un lai palīdzētu pārliecināties, vai pacientam piemīt uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroma (UDHS) simptomi.

Simptomu kontrollapa ir instruments, kas ietver 18 DSM-IV-TR klasifikācijas kritērijus. Noskaidrots, ka seši no 18 jautājumiem vislabāk nosaka UDHS raksturīgos simptomus. Šie seši jautājumi izmantoti par pamatu ASRS-v I.I novērtējumam, kā arī Simptomu kontrollapas A daļai. Simptomu kontrollapas B daļa ietver pārējos 12 jautājumus.

4. Informācija par instrumenta lietošanas noteikumiem:

Latviskotā versija ir Psiholoģijas laboratorijas rīcībā un Vadoties pēc mājaslapā [National Comorbidity Survey \(harvard.edu\)](https://www.harvard.edu) sniegtās informācijas, instruments ir brīvi pieejams pētniecībā, ievērojot norādītās vadlīnijas par atbilstošu atsauci (skatīt mājaslapā). Tomēr lūdzam patstāvīgi pārbaudīt aktuālo autortiesību informāciju par aptaujas izmantošanas nosacījumiem Jūsu intereses brīdī.

Ja esat veselības aprūpes speciālists, varat izmantot ASRS-v I.I kā rīku UDHS pārbaudei pieaugušiem pacientiem. Pārbaudes procesā gūtie rezultāti var norādīt uz nepieciešamību veikt padziļinātu klīnisku interviju. ASRS-v I.I iekļautie jautājumi atbilst DSM-IV kritērijiem un pievēršas UDHS simptomu izpausmēm pieaugušiem cilvēkiem. Tāpat Simptomu kontrollapas saturs atspoguļo svarīgākos aspektus, ko DSM-IV akcentē attiecībā uz simptomiem, veselības traucējumiem un vēsturi pareizas diagnozes noteikšanai. 4 Kontrollapas aizpildīšana aizņem aptuveni 5 minūtes un tā var sniegt informāciju, kas būtu izšķiroša diagnostikas procesa pilnveidošanai.

5. Īsa pamatinformācija par adaptētā vai izveidotā instrumenta psihometriskajiem rādītājiem (piem. Kronbaha alfas koeficients) un/vai izlases raksturojums:

Adaptācijas procesā tika veikta turp-atpakaļ tulkošanu, to veica vairāki speciālisti – valodnieki (instrumenta mērķis netika atklāts) un psihiatrs, noslēgumā ekspertu komanda vienojās par tulkojuma gala versiju. Instruments tika izsniegts fokusa grupas dalībniekiem (Minesotas programmas psihoterapijas nodaļas pacienti) un universitātes studentiem ar lūgumu sniegt rakstisku atgriezenisko saiti par tulkojuma skaidrību un saprotamību un aizpildīt pirmos 6 skrīninga jautājumus. No 42 dalībniekiem (22 pacienti, 20 universitātes studenti) neviens neziņoja par kādām grūtībām saprast uzdevumu.

Informācija aprakstam sagatavota 28.06.2021., balstoties uz Ennītis, M., Laizāne, M., Bezborodovs, Ņ., & Landsmane, I. (2021). Latvian translation and adaptation for ASRS v1.1. symptoms checklist (<https://science.rsu.lv/en/publications/latvian-translation-and-adaptation-for-asrs-v11-symptoms-checklis>) un Pieaugušo UDHS pašnovērtējuma skalas (ASRS-v I.I) Simptomu kontrollapas instrukciju.

Ja Jums rodas jautājumi par šo aprakstu, interesē RSU adaptētie vai izveidotie instrumenti, to pieejamība, izmantošanas iespējas, kā arī rodas jebkuri jautājumi saistībā ar testu un aptauju reģistru, sazinieties ar Psiholoģijas laboratorijas testu un aptauju reģistra atbildīgo kontaktpersonu. Kontakttinformāciju meklējiet reģistra mājas lapā: <https://www.rsu.lv/psihologijas-laboratorija/testu-aptauju-registrs>